

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: 1° Goedkeuring en machtiging tot ondertekening van de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Socialistische Republiek Vietnam, anderzijds;
2° Principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet houdende instemming met de onder 1° vermelde overeenkomst, ondertekend te _____ op _____.

1. INHOUDELIJK

Situering

Totstandkoming

De Raad van de Europese Unie machtigde op 23 april 2007 de Europese Commissie tot het openen van onderhandelingen over een interregionale vrijhandelsovereenkomst tussen de Europese Unie (EU) en de lidstaten van de Associatie van Zuidoost-Aziatische Staten (ASEAN). De machtiging tot ondertekening bevatte de mogelijkheid om bilaterale onderhandelingen te starten indien overeenstemming over gezamenlijke onderhandelingen met een groep van ASEAN-lidstaten onmogelijk was. De groepsonderhandelingen boekten weinig vooruitgang zodat de partijen in maart 2009 besloten een pauze in te lassen. Op 22 december 2009 zetten de EU-lidstaten het licht op groen voor de Europese Commissie om de onderhandelingen voort te zetten met individuele lidstaten van de ASEAN.

Op 2 maart 2010 kwamen de EU en Vietnam overeen om gesprekken te lanceren met het oog op het sluiten van een bilateraal vrijhandelsakkoord. Op 26 juni 2012 werden de bilaterale onderhandelingen met Vietnam opgestart. De EU startte ook bilaterale onderhandelingen over vrijhandelsovereenkomsten met andere ASEAN-landen: Singapore (2010), Maleisië (2010), Thailand (2013), de Filipijnen (2015) en Indonesië (2016).

Op 15 oktober 2013 heeft de Raad van de Europese Unie, op grond van een nieuwe EU-bevoegdheid uit hoofde van het Verdrag van Lissabon, de Europese Commissie gemachtigd de lopende bilaterale onderhandelingen met de ASEAN-landen uit te breiden tot tevens investeringsbescherming.

Naar aanleiding van de onderhandelingen met Singapore inzake een vrijhandelsovereenkomst heeft de Commissie in juli 2015 bij het Hof van Justitie van de EU uit hoofde van artikel 218, lid 11, VWEU een verzoek om advies ingediend betreffende de vraag of de Unie de vereiste bevoegdheid had om die onderhandelde overeenkomst, alleen te ondertekenen en te sluiten, of dat de deelname van de EU-lidstaten noodzakelijk zou zijn, of ten minste mogelijk, met betrekking tot bepaalde aangelegenheden.

Het Hof bevestigde in zijn advies 2/15 van 16 mei 2017 dat de EU exclusief bevoegd is met betrekking tot alle aangelegenheden in de overeenkomst waarover met Singapore was onderhandeld, met uitzondering van andere dan directe investeringen en de beslechting van geschillen tussen investeerders en staten waarbij de lidstaten verweerder zijn. De oorspronkelijke tekst waarover was onderhandeld, werd gesplitst teneinde twee op zichzelf staande overeenkomsten tot stand te brengen: een vrijhandelsovereenkomst en een investeringsbeschermingsovereenkomst. Naar analogie met Singapore gebeurde dit ook met Vietnam, na het akkoord van deze laatste.

De lidstaten dienen dus de investeringsbeschermingsovereenkomst te ratificeren overeenkomstig hun interne procedures. De vrijhandelsovereenkomst dient enkel via de Europese weg geratificeerd te worden.

Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering d.d. 19 november 2018 legde de Werkgroep gemengde verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter vast. Zowel de federale overheid als de gewesten oefenen hun bevoegdheid uit. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. In zijn brief van 12 februari 2019 deelde de voorzitter van de ICBB aan de minister-president van de Vlaamse Regering mee dat geen enkel bezwaar geformuleerd werd, zodat het verslag definitief is goedgekeurd.

De WGV besliste ook de overeenkomst te laten ondertekenen volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de Europese Unie (EU) en derde landen.

Context

Algemeen

Vietnam is een land in Zuidoost-Azië. Vietnam is een socialistische volksrepubliek sinds de hereniging van Noord- en Zuid-Vietnam in 1976. De politieke macht ligt bij de Communistische Partij van Vietnam.

Sinds oktober 2018 is Nguyen Phu Trong de president van Vietnam. De president is het staatshoofd, maar de Eerste Minister (Nguyen Xuan Phuc, sinds april 2016) is de effectieve regeringsleider van het land. Naast president is Nguyen Phu Trong ook secretaris-generaal van de Communistische Partij, de belangrijkste functie in het land. Het unicameraal parlement is bevoegd voor de interpretatie van grondwet, wetten en decreten, en niet de rechterlijke macht.

Vietnam is een bloeiende economie met meer dan 90 miljoen inwoners. Het land is een van de snelst groeiende landen in de ASEAN en heeft een jonge en dynamische beroepsbevolking. Met zijn hoge alfabetiseringsgraad, onderwijsniveaus en centrale ligging binnen de ASEAN, kiezen meer en meer buitenlandse investeerders voor Vietnam als knooppunt om de Mekong-regio en de omliggende gebieden te bedienen.

Relatie tussen de Europese Unie en Vietnam

In oktober 1990 knoopte de Europese Gemeenschap (EG), thans Europese Unie (EU), diplomatieke betrekkingen aan met Vietnam. Aanvankelijk lag de nadruk op handel, maar sindsdien zijn de relaties geëvolueerd naar een ruimer, meer gediversifieerd en meer politiek partnerschap. Op 17 juli 1995 vond de ondertekening plaats van een samenwerkingsovereenkomst die op 1 juni 1996 in werking is getreden.

De partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst (PSO) tussen de EU en Vietnam van 27 juni 2012 is een traditioneel algemeen kaderakkoord dat drie aspecten behelst, met name het politieke, het economische en de samenwerking in verschillende andere domeinen. Het sluiten van een PSO is een voorwaarde voor het sluiten van een vrijhandelsovereenkomst overeenkomstig de doelstelling van de Unie om een samenhangend economisch en politiek kader te creëren voor haar betrekkingen met de ASEAN-landen. Deze overeenkomst is in werking getreden op 1 oktober 2016.

De EG verleende steun aan een programma voor de integratie van teruggekeerde vluchtelingen. De eerste samenwerkingsstrategie tussen de EG en Vietnam (1996-2000) had tot doel de overgang van Vietnam naar een markteconomie te ondersteunen en bepaalde sociale kosten te verlichten die deze overgang meebracht. De strategie 2002-2006 stelde de daling van de armoede als doel voorop door steun te verlenen aan twee grote programma's: enerzijds de verhoging van de menselijke ontwikkeling door onderwijs, gezondheidszorg en plattelandsontwikkeling en anderzijds de integratie van Vietnam in de internationale economie. De strategienota EU-Vietnam (2007-2013) legt de nadruk op twee prioriteiten ter ondersteuning van de initiatieven van de Vietnamese regering: 1) steun voor het Vietnamese socio-economisch ontwikkelingsplan dat gericht is op het bestrijden van de armoede en het bereiken van de millenniumdoelstellingen en 2) steun voor de gezondheidssector met het oog op een betere gezondheidszorg voor de armen.

Voor de periode 2014-2020 zal de EU 400 miljoen euro bijdragen aan ontwikkelingssamenwerking, gericht op goed bestuur, energie en klimaatverandering.

Daarnaast bestaan er regionale en thematische programma's die steun verlenen aan relevante organisaties in Vietnam.

Op 1 december 2017 vond de *EU-Vietnam Human Rights Dialogue* plaats. Tijdens deze dialoog onderstreepte de EU de achteruitgang op het vlak van burgerlijke en politieke rechten en besprak de EU de vrijheid van meningsuiting, vereniging, vergadering en religie en toegang tot informatie.

De bilaterale goederenhandel tussen de EU en Vietnam was in 2017 goed voor 47,6 miljard euro. Vietnam is uitgegroeid tot de op één na belangrijkste handelspartner van de EU binnen de ASEAN, na Singapore en voor Maleisië. De investeringen vanuit de EU in Vietnam blijven, met 8,3 miljard EUR in 2016, relatief bescheiden, maar een toenemend aantal Europese ondernemingen opent er vestigingen om een hub te creëren voor de Mekong-regio.

Relatie tussen Vlaanderen en Vietnam

Vlaanderen en Vietnam wisselen al jarenlang ervaringen uit in de transportsector. Reeds in 1995 werd een vriendschapsverdrag inzake maritiem transport en havenontwikkeling gesloten. Sindsdien steunt Vlaanderen elk jaar een aantal projecten in Vietnam en investeerde het in de opleiding van experts. Ook Vlaamse bedrijven zijn actief in de ontwikkeling van havengerelateerde projecten en het verlenen van logistieke knowhow.

In 2007 vond de ondertekening plaats van een memorandum van overeenstemming (MoU) op het vlak van research en ontwikkelingssamenwerking. Op 18 januari 2013 werd een memorandum van overeenstemming aangaande bilaterale samenwerking tussen Vlaanderen en Vietnam afgesloten. De MoU van 2013 werd recent vernieuwd. Op 17 oktober 2018 werd in Brussel de nieuwe MoU voor bilaterale samenwerking tussen Vlaanderen en Vietnam ondertekend. Deze nieuwe MoU kwam tot stand tijdens de handelsmissie naar Vietnam van minister-president Bourgeois in mei 2018. Deze MoU biedt een breed kader voor Vlaams-Vietnamese samenwerking op vlak van handel en investeringen, landbouw en leefmilieu, transport en mobiliteit, wetenschap en innovatie, en onderwijs.

In 2017 exporteerde Vlaanderen voor 492,2 miljoen euro naar Vietnam dat daarmee de 54^e exportmarkt was. Met ongeveer 2 miljard euro bekleedde Vietnam de 27^e plaats op de lijst van leveranciers.

Vlaanderen is ook partij bij de overeenkomst inzake de bevordering en bescherming van investeringen die de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en Vietnam op 24 januari 1991 ondertekenden en die op 11 juni 1999 in werking is getreden.

Inhoud

De voorliggende overeenkomst zal zorgen voor een hoog niveau van investeringsbescherming, met behoud van het recht van de EU, respectievelijk Vietnam om te reguleren en doelstellingen van overheidsbeleid zoals de bescherming van de volksgezondheid, de veiligheid en het milieu na te streven.

De overeenkomst omvat alle aspecten van de nieuwe aanpak van de EU betreffende investeringsbescherming en de handhavingsmechanismen ervan waarin de bestaande bilaterale investeringsverdragen tussen Vietnam en lidstaten van de EU niet voorzien. De overeenkomst vervangt de 21 bestaande bilaterale investeringsverdragen en stelt een modern gemeenschappelijk kader voor investeringsbescherming voor alle EU-investeerders in Vietnam vast. De voorliggende overeenkomst komt dus in de plaats van de (hoger vermelde) BLEU-overeenkomst van 24 januari 1991.

De investeringsbeschermingsovereenkomst waarborgt dat investeerders uit de EU en hun investeringen in Vietnam eerlijk en billijk zullen worden behandeld en niet zullen worden gediscrimineerd ten opzichte van Vietnamese investeringen in vergelijkbare situaties. Daarnaast beschermt de voorliggende overeenkomst de investeerders van de EU en hun investeringen in Vietnam tegen onteigening, tenzij dit voor doelstellingen van openbaar belang geschiedt, volgens een eerlijk proces, op niet-discriminerende basis en tegen betaling van snelle, adequate en doeltreffende schadeloosstelling overeenkomstig de billijke marktwaarde van de onteigende investering.

De overeenkomst zet een modern en herzien stelsel van investeringsgerechten op voor de beslechting van geschillen dat vergelijkbaar is met het stelsel in de handelsovereenkomst tussen de EU en Canada en de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de EU en Singapore. Dit systeem zorgt ervoor dat regels voor investeringsbescherming worden nageleefd en het tracht een evenwicht te vinden tussen de bescherming van investeerders op transparante wijze en bescherming van het recht van een staat tot reguleren om doelstellingen van openbaar beleid na te streven. De partijen gaan in de overeenkomst een engagement aan om samen met andere partners te streven naar een multilateraal investeringsgerecht.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorstel heeft geen rechtstreekse weerslag op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het voorstel kreeg gunstig advies van de Inspectie van Financiën op 8 maart 2019. Een gemotiveerd begrotingsakkoord is niet vereist.

Het advies is als bijlage bij de nota gevoegd.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorstel heeft geen weerslag op de gemeenten, de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (ocmw's), de intercommunales of de provincies voor wat hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en hun schuld en ontvangsten betreft.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Het voorstel heeft geen rechtstreekse gevolgen op personeels- of organisatorisch vlak, noch op de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

5.1. Reguleringsimpactanalyse (RIA)

Regelgeving ter goedkeuring van internationale overeenkomsten is vrijgesteld van een RIA (Omzendbrief VR 2014/13).

5.2. Wetgevingstechnisch en taalkundig advies

Ontwerpen van decreet die meermaals in dezelfde vorm voorkomen, moeten niet telkens voor wetgevingstechnisch- en taaladvies worden voorgelegd volgens Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2014/4 (aanwijzing nr. 305).

5.3. Aanvragen van de adviezen van de strategische adviesraden en de Raad van State

De Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid en de Europese aangelegenheden wordt gemachtigd om het advies in te winnen van de Raad van State, afdeling Wetgeving, met het verzoek het advies te verstrekken binnen een termijn van 30 dagen, zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de overeenkomst effectief ondertekend is.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan de investeringsbeschermingsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de Socialistische Republiek Vietnam, anderzijds;
- 2° de vertegenwoordiger van de federale regering te machtigen om de overeenkomst mede namens het Vlaamse Gewest te ondertekenen, op voorwaarde dat zulks wordt vermeld onder de handtekening;
- 3° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten om de federale minister van Buitenlandse Zaken van deze beslissing in kennis te stellen;
- 4° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende instemming met de onder 1° vermelde overeenkomst, ondertekend te _____ op _____, alsook aan het bijhorende ontwerp van memorie van toelichting;
- 5° de Vlaamse minister, bevoegd voor het buitenlands beleid en de Europese aangelegenheden te gelasten over het voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen zoals bepaald in artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de overeenkomst werd ondertekend.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

Bijlagen:

- een voorontwerp van decreet;
- een ontwerp van memorie van toelichting;
- de tekst van de overeenkomst in het Nederlands;
- het advies van de Inspectie van Financiën d.d. 8 maart 2019.